

Nettokvantitet

Stödjande instruktion för livsmedelskontrollen

I de flesta fall ska livsmedelsförpackningar vara märkta med uppgift om hur mycket livsmedlet väger eller vilken volym som ryms i förpackningen. Det kallas för nettokvantitet. Här kan du läsa om hur nettokvantiteten ska anges.

Vad menas med nettokvantitet?

Nettokvantitet är själva livsmedlets vikt eller volym. Emballage, clips, nät och etiketter får inte räknas in i nettokvantiteten. Se artikel 23 i förordning (EU) nr 1169/2011.

Exempel på vad som ska räknas med i nettovikten

För en helvaxad ost som ska säljas hel till konsument är vaxet ett ytteremballage, och ska inte räknas med i nettovikten.

Observera att för en bitad ost bör inte vaxet, som i förhållande till hela produkten utgör en försumbar andel, längre betraktas som ett emballage. Det medför att vaxet kan räknas med i nettovikten.

Hur nettokvantiteten ska uttryckas

Livsmedel ska märkas med uppgifter om:

- livsmedlets volym (liter, deciliter, centiliter, eller milliliter) i fråga om flytande livsmedel (såsom vätskor), och
- livsmedlets vikt (kg eller g) i fråga om andra varor, alltså livsmedel som inte är flytande livsmedel. Se artikel 23.1.a – b i förordning (EU) nr 1169/2011.

Förkortningarna l, dl, cl, eller ml får användas trots att de inte är fastställda i förordningen.

Att nettokvantiteten får anges i deciliter är en nationell bestämmelse (vid försäljning inom landet) och kan därför vid utförsel eller export innebära att mottagarlandet kräver att nettokvantiteten anges i liter (l), centiliter (cl) eller milliliter (ml). Se även 6 § LIVSFS 2014:4.

För livsmedel som inte är flytande ska nettokvantiteten anges i viktenhet. Men ibland kan det vara svårt att bedöma om ett livsmedel är flytande eller inte. För trögflytande livsmedel som till exempel ketchup, sirap och flytande margarin är det upp till den ansvariga livsmedelsföretagaren att avgöra om det är mest lämpligt att ange nettokvantiteten i vikt- eller i volymenheter. För samtliga livsmedel gäller att nettokvantiteten får anges frivilligt i både viktenheter och i volymenheter. Det kan vara aktuellt för till exempel glassvaror vars nettokvantitet ska anges i vikt.

Får nettovikten anges som cirkavikt?

Nettokvantitet får inte anges som en ungefärlig uppgift, det vill säga som cirka-vikt eller cirka-volym. Det framgår inte i lagstiftningen hur mycket den nettokvantitet som anges får avvika från livsmedlets faktiska vikt eller volym. Men det innebär för den delen inte att nettokvantiteten som anges i märkningen alltid exakt måste motsvara den faktiska kvantiteten.

Av SWEDAC:s föreskrifter (STAFS 2017:1) om färdigförpackade varor, framgår att färdigförpackningar i nominella mängder om minst 5 g eller 5 ml och högst 10 kg eller 10 l, som är avsedda att säljas till enskild konsument, ska uppfylla särskilda krav. Se 1 § STAFS 2017:1.

I 11 § är det beskrivet hur mycket nettokvantiteten (den "nominella mängden" är det begrepp som används i föreskrifterna) får avvika från livsmedlets faktiska kvantitet/mängd. Observera att måttet dl också får användas, trots att det inte nämns i SWEDAC:s föreskrifter.

För andra färdigförpackade livsmedel, än de som omfattas av STAFS 2017:1, är det inte fastställt hur mycket nettokvantiteten som anges i märkningen får avvika från livsmedlets faktiska kvantitet. Om nettokvantiteten som anges i märkningen för sådana livsmedel avviker från livsmedlets faktiska vikt måste

därför du som inspektör bedöma om märkningen kan vilseleda köparen när det handlar om hur livsmedlets kvantitet uppfattas.

Ytterligare regler om vikt och volym beslutas av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC). För mer information om till exempel tillåtna avvikelser och "e-märkning", kontakta Swedac.

SWEDAC

Undantag från kravet att ange nettokvantitet

Det finns några undantag från kravet om att ange nettovikt. Se bilaga IX.1 a – c till förordning (EU) nr 1169/2011.

Undantag från kravet att ange nettokvantitet

Nationella bestämmelser om nettokvantitet

Det finns nationella bestämmelser om att nettokvantiteten för flytande livsmedel får anges i deciliter istället för liter, centiliter eller milliliter. Se 6 § LIVSFS 2014:4.

Enligt 7 § i samma föreskrifter står det att nettokvantiteten för tabletter, kapslar eller liknande av bordssötningsmedel, kosttillskott och livsmedel för speciella medicinska ändamål får lämnas genom att ange uppgift om antalet av dessa istället för viktangivelse.

Färdigförpackade livsmedel som består av flera separata färdigförpackningar

Hur nettokvantiteten ska anges för färdigförpackade livsmedel som består av flera separata färdigförpackningar hittar du i bilaga IX.3. till förordning (EU) 1169/2011.

Exempel på förpackning:	Hur nettokvantitet ska anges:
Förpackning med två eller flera små separata färdigförpackningar inuti. Till exempel en kartong med två eller flera små kartonger med samma mängd russin.	De mindre förpackningarnas nettokvantitet samt antalet mindre förpackningar ska framgå av märkningen på ytterförpackningen.
Som ovan men att antalet mindre separata färdigförpackningarna är klart och tydligt synliga utifrån samt att de går att räkna.	Uppgiften om nettokvantiteten på minst en av de mindre separata färdigförpackningarna ska vara klart synligt utifrån.

Flera separata förpackningar i en förpackning

När ett färdigförpackat livsmedel består av flera separata förpackningar som inte säljs enskilt ska nettokvantiteten anges på särskilt sätt. Se bilaga IX.4 till förordning (EU) nr 1169/2011.

EU-kommissionens frågor och svar (se fråga 2.12.1.)

Exempel på livsmedel som omfattas

En förpackning som innehåller flera innerpåsar med pulversoppa där innerpåsarerna inte är fullständigt märkta.

Avrunnen vikt, lag, glaserade produkter

För livsmedel i lag och glaserade livsmedel finns särskilda bestämmelser om hur nettokvantiteten ska anges. Se bilaga IX.5 till förordning (EU) nr 1169/2011. Se även länken nedan.

EU-kommissionens frågor och svar (se fråga 2.12.2.)

Bestämmelserna om avrunnen vikt gäller endast fasta livsmedel som är inlagda i en vätska, där vätskan bara är ett komplement till den fasta delen och därför inte är avgörande för konsumentens val. Lagen kan till exempel bestå av vatten, ättika eller juice. För livsmedel som är inlagda i lag ska livsmedlets vikt anges både med och utan lag, så kallad avrunnen vikt.

Exempel på livsmedel där avrunnen vikt ska anges:

- Fiskbullar i buljong
- Ananas i sockerlag

Däremot ses inte till exempel såsen i "köttbullar med sås", gelén i "skinka med gelé" eller såsen i "fiskbullar i dillsås" som lag. Se även vår sida om mängdangivelse.

Mängdangivelse

Begreppet lag omfattar även frysta eller djupfrysta produkter. Vissa frysta och djupfrysta livsmedel, till exempel fiskfiléer, räkor och broccoli, vattenglaseras (vattensprayas och fryses) för att skydda produkten. Nettovikten som anges ska då motsvara livsmedlets vikt utan glasering, det vill säga vikten utan is.

Senast uppdaterad 16 augusti 2019 Ansvarig grupp LK_Team Redlighet